

Internationaal onderzoek

Naar de betekenis van de lokale krant voor een gemeenschap is vooral in het Engels taalgebied veel onderzoek verricht. In de [Verenigde Staten](#) heeft zich op basis van dergelijk onderzoek zelfs zoiets als een traditie gevormd. In Engeland en Canada is het onderzoek naar de geschiedenis van de lokale journalistiek van recenter datum en minder sterk ontwikkeld. Ditzelfde geldt in sterkere mate andere landen - waaronder Nederland.

Uit buitenlands, voorop Amerikaans onderzoek blijkt dat de betekenis van lokale kranten voor een gemeenschap niet te verwaarlozen is (of was). Sterker nog, in sommige gevallen dan wel volgens sommige onderzoekers is een gemeenschap zonder krant welhaast ondenkbaar. In Amerikaans onderzoek valt in dat verband stevast de naam van de Franse filosoof en politicoloog Alexis de Tocqueville die in een beroemd boek over de democratie in de Verenigde Staten uit het midden van de 19de eeuw regelmatig over de rol van de krant schrijft. Dit met name in het hoofdstuk '[Over het verband tussen verenigingsleven en kranten](#)'. Daarin staat onder meer:

Wanneer men mensen, waartussen geen duurzame banden bestaan, tot medewerking aan een gemeenschappelijk initiatief zal trachten te bewegen, zal men elk van hen afzonderlijk ervan moeten overtuigen dat ze belang hebben bij deelname. Om deze boodschap terzelfdertijd bij alle betrokkenen over te brengen, is het nodig dat er kranten bestaan.

En:

Enkel via kranten kunnen geïsoleerde individuen te weet komen dat er anderen zijn die denken zoals zij; met behulp van de kranten kunnen ze met elkaar in contact treden, hun krachten bundelen en hun vereniging in stand houden.

Tot slot:

Een krant kan slechts bestaan als ze de uitdrukking is van een doctrine of een gevoel, dat een groot aantal mensen verbindt; een krant is als een vereniging waarvan regelmatige lezers de leden vormen.

Met name deze opmerkingen zijn voor tal van Amerikaanse onderzoekers aanleiding geweest uit te zoeken wat Amerikaanse kranten voor hun lokale gemeenschappen betekend hebben. De conclusies van dat onderzoek wijzen stevast in dezelfde richting: dat Tocqueville gelijk had; dat Amerikaanse dorpen en steden zonder kranten niet dezelfde mate van verbondenheid gekend zouden hebben als het geval was.

Om het te zeggen in de woorden van een van de auteurs die zo'n onderzoek naar de lokale journalistiek in de VS verrichte, [Aurora Wallace](#):

By investigating specific cases of newspapers in their communities, we can view the newspaper as a change agent in the construction and maintenance of community and as a prime mover in enacting policy, supporting development, building neighborhoods, and generally modifying the physical and built environment.

Haar Canadese collega [Carrie Buchanan](#), schrijfster van een dissertatie over twee lokale Canadese kranten, beaamt dit. Lokale journalistiek gaf mensen volgens haar een 'sense of place'.

The newspaper literally "places" readers, and their locality, in the context of the world.

Je zou dit fenomeen desgewenst de '[Wet van W\(aar\)](#)' kunnen noemen. '[Zonder "wij" werkt het niet](#),' om het met Paul Scheffer te zeggen. Iedereen, nou ja bijna, heeft behoefte aan een plek dan wel een gemeenschap, eventueel figuurlijk of virtueel maar liefst letterlijk en aanwijsbaar: een plek om te zijn. Maar dat niet alleen. Men heeft er ook behoefte aan dat zo'n plek genoemd en benoemd wordt. Mooier wordt het gezegd door een Engels onderzoeker, Andrew Hobbs, in een [buitengewoon fraai onderzoek](#) naar de lokale journalistiek van weleer: dat dergelijke journalistiek draait om 'whereness':

how place gives them [texts] meaning and flavour, like the 'terroir' of a French wine.